

Hospodářská Besídka.

Počítá JAN JANÁK.

Krvavá úplavice u koní.

Pan Jan Mach stěžuje si v čísle 30. Pokroku Západu na nemoc, která zachvátila dva jeho koně a vyžádala si jednoho za oběť. Dle příznaků, jak je pan pisatel vykládá, vidí se, že byla to nepochybně úplavice krvavá (hemoglobinuria), které podléhají zejména koně dobře krmení, zvláště když nemají při tom dostatek pohybu.

Úplavice krvavá propukává u koně náhle. Zvíře zdá se býti na pohled zdrávo, ale jakmile je zapřáháme a ujedeme s ním několik set kroků, počne slábnouti a nemůže dále. Kůň počne se silně potit a potáčet, až konečně padne na zem a tluče sebou, takže zdá se, jako by měl koliku. Pozorujeme-li moč, který vypouští, sledáme, že je tmavý a přilhoustlý. Nemocný kůň rychle dýchá, má zrychlený tep. Dalším stupněm průběhu nemoci je otékání svalů na zadku koně a konečně ochroma zadku.

Nemoci této lze předejiti, nenecháváme-li koně příliš dlouho státi ve stáji, zvláště když jsou krmení solnou píčí dusíkatou. Pohyb jest ostatně dobrým prostředkem i proti mnohým jiným nemocem koní.

Krvavá úplavice léčí se na prvním místě projímavými prostředky. Dr. Breuer doporučuje ve spise "Nemoci koňské" i unci barbadenského aloe v pintě surového laňného oleje jako nálev a pak denně po půl unci kamence (alum) po několik dní. Tření koně znamenitě prospívá, kromě čehož má se překryti plachtami neb houňmi namočenými v horké vodě. Pozdravujícího se koně nutno krmiti píčí lehkou a zdravou. Čím déle kůň stál a čím silněji byl krmen, tím nebezpečnější a prudší bývá záchvat. Podobnými asi příznaky jeví se i zánět ledvin a černá zátava moče, avšak dle našeho rozumu byla to ve zmíněném případě krvavá úplavice.

Rozvodněný kapitál.

V Americe obchoduje a hospodaří se příliš často s rozvodněným kapitálem, což jest nemalým národohospodářským zlem, jelikož způsobem tím odtráno jest mnoho lidí ve prospěch podnikavých jednotlivců.

Rozvodněným kapitálem rozumí se takový kapitál, jehož skutečná hodnota nikterak neodpovídá hodnotě číselně vyjádřené. Je to kapitál předstíraný, jakého ve skutečnosti není. Abychom porozuměli pravému významu rozvodněného kapitálu, můžeme uvést si příklad:

Kdyby farmář, jenž má pozemek, který cení si na \$30,000, a za \$10,000 dobytka, nechal se inkorporovati, což může dle zákonů některých států učiniti, uvrhl na svou farmu \$20,000 a na svůj dobytek \$10,000 mortgage, vydal pro sebe za \$10,000 dílů a konečně vypsal tolik dílů dalších, aby jimi kryta byla suma, o kterouž dle jeho názoru cena téhož majetku během 40 roků stoupne, byl by asi v témž postavení, v jakém nalézají se dnešního dne mnohé dráhy a vyráběcí trusty. Podali-li se farmáři tomu prodati o něco méně než polovici vypsaných akcií dolarových po 50 centech a o něco méně než polovici jeho základních akcií po dolaru, při čemž zachová si svou kontrolu farmy, bude v tom o peníze, které si vypůjčil na

mortgage a které stržil za prodané díly nebo akcie, lépe, peníze ty vydělá.

Rozumí se samo sebou, že farmu tu by nyní sotva kdo ze sousedů koupil za cenu takto uměle do výše vyšroubovanou. Sousedé považovali by akcie farmy této asi za totéž, zač považuje nyní veřejnost velkou část akcií železničních — za mrtvé záruky. Farma jeho neměla by o nic větší cenu, nežli měla dříve, a nezvelebil-li způsob hospodaření, snad by ani více nevynáležela, ale přes to umožnilo by se mu ošálit veřejnost o obnos, který si vypůjčil na mortgage a který stržil za akcie přes skutečnou cenu farmy, nežli byla inkorporována. Přišel-li by špatný rok a farmář takový nemohl by platit úroky na mortgage, který dal na svůj dobytek, došlo by k prodeji dobytka a pak k různým jiným transakcím. Kdyby nemohl platit úroky na svůj pozemkový mortgage, přišel by sice o farmu, ale nebyl by osobně zodpovědným za dluhy na ní váznoucí.

Tím jest asi přibližně znázorněna situace velké části dnešních korporací. Korporace rozdělí mezi své členy tolik základních akcií, zač skutečně majetek jejich stojí, nebo ještě více, a pak vyplatí akcie obecné, které nepředstavují nic jiného nežli sázku na možné stoupnutí majetku, a vydání takových akcií znamená okamžitě zpeněžení vyhlídek do budoucnosti. Tento předem vybraný kapitál má býti hrazen rozvojem zdrojů krajiny v době budoucí.

Skutečná hodnota majetku nemůže nikdy býti zvýšena zvýšením obnosů při jeho oceňování. Řekneme-li, že \$5,000 farma stojí \$10,000, nepřidáme tím jediného centu na její hodnotu. O hodnotě té rozhoduje její výnosnost.

Balení másla.

Každý mlékař, jenž chce zbudovati si dobrý obchod s máslem, jenž chce zbudovati v zákaznictvu poptávku po svém výrobku, musí rozhodnouti se sám, jaký způsob balení bude mu nejlépe vyhovovati. Že musí býti balíčky čisté a vzhledné, není třeba ani připomínati. Zákazník nekoupí ani to nejlepší máslo, kdybychom mu je předložili v nečistém, umouněném obalu. Někteří mlékaři rozesílají máslo v kamenných hrncích neb slojících a přivázejí vždy čerstvé, kdežto vyprázdněné berou pak opět zpět. Způsob ten jest velmi dobrý, až na to, že velmi obtížným jest sebrati vždy prázdné nádoby. Také se jich každého týdne značná část rozbije. Nejlepší způsob balení, zaslá-li se máslo přímo spotřebovateli, jsou librové cihly, balené do pergamenového papíru. Ve tvaru tomto vypadá máslo čisté, vzhledně a lákavě a též pěkně se pro tabuli krájí. Pergamenový papír, na němž je natištěno jméno a adresa vyrábitele a po případě ještě i nějaká jiná vhodná věc, působí dobrý dojem, přijde poměrně lacině, a s výsledkem bývá každý spokojen.

PRO DOMÁCNOST.

Článek tento věnován domácnosti je hlavně těm, kteří se právě odhodlali vplouti na hladinu manželského života a jimž jedná se o zbudování si vlastního hnízdečka. Ale proto

ptec mohou si jej přečísti i ti, kteří snad plují na jezere života toho třebaš již tucet let, ale přes to dosud nepostarali se o to, aby si zohospodářili něco pro strýčka Pí. hodu, jenž jistě jednou se dostaví. Odvislost chudého člověka v státi měla by každému býti pohnutkou, aby se přičinil zachovati si něco.

Často se říká, že manželova zpusobilost shromáždívá peníze a vydržívá domácnost závislé hlavně na šetrnosti ženy. Každá žena, náležící k tak zvané střední třídě — největší to třídě společenské — měla by se naučit šti. Nedovede-li si nastříhati a ušiti šatstvo nejlepší, má býti alespoň schopna ušiti si oděv pro všední den. Mnohou věc však lze koupiti laciněji hotovou, nežli co by stála, kdyby hotovena byla doma ručně, v tom ohledu měla by hospodyně míti znalost.

Jedním z prvních kroků k zařízení řádné domácnosti a uvedení jí na obchodní stanovisko směrujících jest započítati s bankovními vklady z malých úspor. Schraňuje-li se v domácnosti třebaš jen po centech, podíváme se, jak za nedlouhou úspory vzrostou, když uložíme pak každý větší nastřídaný obnos na bance. Zavede-li se jednou v domácnosti system šetření, ovšem rozumného, jsou pak peníze vždy na ruce, tak že není třeba ničeho kupovati na dluh.

Uvarujeme-li se dluhů, můžeme kupovati kde chceme, což bývá z pravidla velkou výhodou. Kromě toho, kupuje-li kdo na dluh, koupí mnohdy věc, kterou vlastně ani nepotřeboval, a tak upadá do dluhů ještě hloub.

Život z ruky do úst má četné nevýhody. Je-li na ruce nějaká záloha, může hospodyně koupiti s výhodou zásoby mnohých potřeb třebaš na celý rok. Tak na příklad při nákupu uhlí v srpnu a září můžeme uspořiti od 2 do 3 dolarů, kromě čehož máme starost o zimní topivo závčas odbytou. Také ovoce můžeme si nakoupiti do zásoby v době, kdy je laciné. Nakoupiti dostatečnou zásobu lahvi a ovoce k zavařování najednou zdá se býti dosti značnou položkou, ale kdybychom počítali, co vydáme ročně za jednotlivé plechovky pochybných zavařenin ovocných, shledali bychom, že vydali jsme nejméně dvakrát tolik.

Dlužno pamatovati, že cent ušetřený znamená 2 centy vydělané. Proto, kde možno, měl by býti ušetřen. V ohledu tom lze mnoho ušetřiti i na oděvu. Spravuje-li se tento stále, když se někde poškodí, vyčistí-li se neodkladně každá skvrna, vydrží šat mnohem déle. Také nábytek a domácí zařízení nemá se nechat spustnouti. Porouchání na jednom místě mívá z pravidla za následek porouchání na místě druhém, neopraví-li se v čas, a pak stojí oprava daleko více.

Šetrnost se však nesmí stotožňovati s lácí. Šetrnost či hospodárnost znamená nejuvýhodnějšíž užitkování prostředků, jimiž vládneme. Nejdražší a nejlepší věc přijde nám z pravidla nejlacnější, zvláště co dotýče se oděvu. Boty za \$3.50 vydrží z pravidla více, a při tom lépe se nesou, nežli dvoje boty po \$1.75. Dobrá hospodyně pořídí z pravidla za stejný obnos více nežli muž. Někdy lze i na výprodeji koupiti dobrou věc dosti lacině, ale zde třeba býti opatrnými, abychom nekoupili látku ztyfelnou, z mody vyšlou, a pak, co hlavního, abychom tu nenakoupili zbytečnosti, byť i laciných.

V každé rodině mělo by čteno býti několik časopisů rodinných, věnujících též pozornost domácnosti. Rady v časopise takovém podávané zaplati o předplatné samy sebou. J. V. M.

— Předplácejte se na Pokrok Západu, pouze \$1 ročně.

HAY SPRING, Neb., 28 ún. Ct. red. Váš časopis mne správně došel a věru že jsem byl nemálo potěšen tím, že naši rodáci z tolika států a vůbec ze všech stran po učnými i zábavnými zprávami do P. Z. přispívají. Nuže, i já bych se rád s nějakou tou troškou mezi et pány dopisovatele přimíchal a z našeho okolí s nějakou tou zprávičkou občas do Pokroku přispěl. Než při té nejlepší vůli nemohu jaksi ku předu. Staví se mi zejména v cestu: Nejprve vědomí, že pan redaktor bude mít s mým prapovísem tuhou práci. Za druhé jsem skoro jist, že pan Kouček řekne: "Kam se jen Matěj ze západu hrabe?" a konečně za třetí táži se sám sebe: "Co mám vlastně psát?" Handť nebudu a chválit rovněž nebudu a to jen proto, že tato krajina byla již dosti vychválena i dosti také již zhaněna. Však co z toho všeho vysvítá? Pouze a jedině to, že se tato krajina znova a znova zalidní a to tak dobře, jako se až dosud zalidnila místa jiná. Zkušenost nás o tom poučí. Na příklad: Pokrok Západu založen byl roku 1871 a docházel muž do Winona Co., Minn. Pamatuji se, jaký se tehdy vedl boj mezi Bonhomme, So. Dak., a Niobrrou, Neb., a hle, zkušenost nás poučuje, že oba ty kraje jsou hustě zalidněny. — V roku 1874 pustil jsem se do Decatur okresu, Kans., vzdor tomu, že to byla tehdy učiněná ještě poušť a že býval a antilopa považovali kraj ten za svůj domov. Než krajina ta se mi přece jen dosti líbila. Ale jaký to byl zmatek! My jeli k západu a na sta lidí ve stavu zuboženém ujíždělo ze západu a nám se vysmívali, že prý jsme se zbláznil. A hle, dnes je celý ten kraj hustě zalidněn. Byv v roku 1876 svými rodiči povolán do Minnesoty, více jsem Kansasu nespasřil. V roku 1876 p. Vác. Vodička z Omahy poslán byl do Howard Co., Neb., k prozkoumání tamnějšího kraje a k založení české kolonie. Pan Vodička krajinu tu každému odporučoval, než, ó hrůzo, co tu bylo zase bojů! Já sám jsem upřímně rady pana Vodičky uposlechl a sám se tam usadil a 12 roků tam

byl. A hle, jak se dnes krajina ta hustě zalidnila a v jaké ceně jsou tam dnes pozemky! V roku 1888 jsem vyprodal a odstěhoval jsem se do Sberida Co., Neb., kde až dosud se nalézám a nekukám se budoucnosti, neb jsem úplně jist, že se i tato krajina do čka užšenějších a skvělejších časů tak dobře, jako se jich dočkaly jiné a jiné východní kolonie. Objasniv takto svoje postavení, kořím se pinou nadějí, že budu v kruhu dopisovatelů laskavě přijat. Popis naší západní metropole jakož i jiných znamenitostí ponechám si až na příště. Především se musím zmínit, že i dráha C. & N. W. zaujala vůči nám zcela jiné stanovisko než na jakém dřívě stála. Uznává totiž, že se tato krajina hodí i k účelům jiným než jen dobytkaření. Dne 1. března vypraví totiž zvláštní vlak s profesory ze státní university, kteříž nás budou poučovat, jak se mají jíst, či vlastně, jak se mají pěstovat brambory a jiné plodiny. Dráha sama udává, že v roku 1903 vyvezla z našeho okresu 300 kar brambor. V roku 1904 pouze z Hay Springs pšenice 81 kar, žita 20, prasat 17, sena 44, vlny 5, dobytka hovězího 80, koní 11, ovcí 14, brambor 17 kar a másla a smetany za \$14,273. — Počasí máme nyní dosti příjemné, ale cesty jsou moc špatné. Chřipka roztahuje svoje křídla a dusí nás, ale nadobro nás zardousiti nemůže. Se srdečným pozdravem všem ct. čtenářům a celému personálu P. Z. trvám váš

Frank Cílek.

Drcené skořápky

pro drůbež všeho druhu.

Obzvláště slepicím, mají-li býti zdrávy a mají-li hodně nésti, jest zapotřebí nutně vápenité látky, které se jim dostane hojně v perleťových (oystersových) skořápkách. Tyto pak můžete obdržeti z první ruky za následující ceny:

100 liber za.....	75c
300 lb. za.....	\$1.95
500 lb. za.....	\$2.75

Zvláštní cena pro obchodníky. 28řt J. J. NÁMĚSTEK, 1211 So. 13th St., Omaha, Neb.

A. N. Frick & Son Co.

Velkocobchodníci a importéři

LÍHOVIN a LIKÉRŮ.

Nástupci firmy: L. Kirscht Sr., Frick Ierbetz.

Tel. 544.

1001 Farna. ul., Omaha

Cuba, Florida, New Orleans.

Turistické lístky nyní v prodeji do resortů jižních a jihovýchodních za značně snížené ceny. Liberální zastávky dovoleny.

Illinois Central dráha

se svými vkusně vypravenými vlaky nabízí zvláštní výhody k dostání se na slunný jih.

O podrobnosti a výtisk ilustrované knížky, podávající podrobnou informaci o Cubě, Floridě a New Orleansu, dopište

W. H. BRILL

District Passenger Agent

Illinois Central R. R.,

Omaha, Neb.